

Järfälla kommun
Barn.ungdomsnamnden@jarfalla.se

2022-11-24
Dnr 2022:3928

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete för
en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar, vid
Fastebolskolan i Järfälla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Fastebolskolan avseende skolans kvalitet inom skolans främjande och förebyggande arbete för att skapa en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning bedriver skolan ett främjande arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna på nätet?
2. I vilken utsträckning bedriver skolan ett förebyggande arbete för att förhindra kränkningar av elever på nätet?

Granskningen genomförs i 30 utvalda verksamheter, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Fastebolskolan i Järfälla kommun ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Fastebolskolan den 12 och 13 oktober 2022. Besöket genomfördes av utredarna Siri Morawski och Emma Frankl.

Bedömningen av skolans arbete görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp för det granskade området, vilka beskrivs i bilaga 1. I denna bilaga finns också beskrivet hur granskningen har genomförts. Bestämmelser som granskningen utgår ifrån återfinns i bilaga 2. För varje frågeställning bedöms om skolan uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna. Om en skola inte bedöms uppfylla samtliga kvalitetskriterier anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan.

Beslut:

Skolans arbete för att främja en trygg miljö på nätet

Skolinspektionen bedömer att Fastebolskolan inte uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna avseende arbete för att främja en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar. Därför behöver rektorn:

- Kontinuerligt inkludera nätet i det främjande trygghetsarbetet på skolan genom att bland annat öka kompetensen bland personalen om ungas tillvaro på nätet.

Skolans förebyggande arbete för att förhindra kränkningar av elever på nätet

Skolinspektionen bedömer att Fastebolskolan inte uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna avseende förebyggande arbete för att förhindra kränkningar på nätet. Därför behöver rektorn:

- Inkludera frågor om nätet i de kartläggningar som redan genomförs på skolan samt analysera dem utifrån olika elevgrupper.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 maj 2023 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3 som bifogas separat) användas.

Redogörelsen skickas till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:3928) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Skolans arbete för att främja en trygg miljö på nätet

Ett systematiskt främjande arbete bidrar till en trygg skolmiljö, såväl den fysiska som den på nätet. I kvalitetskriterierna ingår:

Strukturerat och gemensamt arbete kring ett tryggt klimat på nätet

Rektorn och skolans personal arbetar målinriktat för att främja ett tryggt och positivt klimat för skolans elever på nätet. Arbetet omfattar alla elever och sker kontinuerligt både under och mellan lektionerna. Rektorn och skolans personal skapar tillitsfulla relationer så att eleverna vill berätta om sin vardag på nätet och eventuella upplevda kränkningar. Rektorn och skolans personal ger både flickor och pojkar möjlighet att medverka och påverka arbetet för att bidra till en trygg miljö för eleverna på nätet. Rektorn och skolans personal ser till att det främjande arbetet bygger på aktuell kunskap, samsyn och gemensamt förhållningsätt inom skolan till kränkningar på nätet.

Normer i skolan och på nätet synliggörs och diskuteras

Rektorn och skolans personal synliggör och ifrågasätter under medverkan av eleverna de normer som råder i samhället, på skolan och på nätet. Det språkbruk och den jargong som råder på skolan (bland elever såväl som bland skolans personal) och på nätet uppmärksammas och diskuteras. Rektorn och skolans personal arbetar för att motverka att kränkningar banaliseras och normaliseras.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att Fastebolskolan inte uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna avseende arbete för att främja en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar.

Skolinspektionens granskning visar att Fastebolskolan har ett gott främjande arbete för att öka tryggheten i den fysiska miljön på skolan, men att det främjande arbetet sällan berör elevernas miljö på nätet. Det framgår av intervjuerna även en osäkerhet kring skolans ansvar i frågan om kränkningar på nätet.

I intervjuer med rektor och personal framkommer det att det finns en medvetenhet om vilka normer och språkbruk som råder på skolan, men att det inte finns ett uttalat arbete med att koppla exempelvis språkbruk till normer.

Motivering

Strukturerat och gemensamt arbete kring ett tryggt klimat på nätet

Främjande trygghetsskapande arbete där nätet delvis inkluderas

Skolinspektionens granskning visar att Fastebolskolan har ett gott främjande arbete för att öka tryggheten i den fysiska miljön på skolan, men att det främjande arbetet sällan berör elevernas miljö på nätet. I intervju med rektor och personal uppges att Fastebolskolan har en särskild satsning på nätet för årskurs 4 som skolkuratoren genomför tillsammans med lärare. Satsningen utgår från ett material och innebär lektioner för elever i årskurs 4 för att öka deras kunskap om nätanvändning. Vid Skolinspektionens besök var det enbart eleverna i årskurs 6 som enligt elever och personal hade genomfört arbetet med materialet. På skolan saknas det andra återkommande främjande aktiviteter kopplat till nätet, men nätet kan komma upp sporadiskt under lektioner. I intervjuer med elever framkommer det att eleverna själva upplever att nätet främst kommer upp på deras initiativ, inte lärares.

Vid Skolinspektionens besök beskriver både rektorn och personal hur skolan arbetar målinriktat för att öka tryggheten i skolans fysiska miljö. Skolan har ordningsregler och särskilda trivselregler i klassrummen som eleverna är delaktiga i att ta fram. Skolan arrangerar vid skolstart värdegrundsveckor, då de tillsammans med eleverna genomför värderingsövningar och samtalar utifrån diskrimineringsgrunderna. Skolan har även rastaktiviteter för att öka tryggheten för eleverna på rasterna. På skolan finns ett trygghetsteam bestående av biträdande rektor och skolkuratoren.

Det framgår vidare av intervjuerna att det främjande arbetet omfattar alla elever och att det sker kontinuerligt. Exempelvis berättar elever och personal om olika skolövergripande aktiviteter som genomförs för att främja relationer mellan elever och om hur personalen dagligen genom sitt bemötande av alla elever verkar för en god stämning i korridorer och kapphallar.

Personalen beskriver hur de på olika sätt arbetar för att eleverna ska känna tillit till de vuxna på skolan. Exempelvis hälsar de på alla elever oavsett om det är deras elev eller inte och visar intresse för eleverna i samtal. Detta för att alla elever ska känna sig trygga med åtminstone någon vuxen på skolan så att de kan vända sig till en vuxen om de mår dåligt eller har upplevt en kränkning.

Både elever och personal lyfter att skolan har ett fungerande åtgärdande trygghetsarbete. Dessa ärenden innefattar även kränkningar på nätet.

Osäkerhet kring skolans ansvar vid kränkningar på nätet

Det framgår av intervjuerna med såväl personal som elever att det finns en osäkerhet kring skolans ansvar i frågan om kränkningar på nätet. I elevintervjuerna framkommer det att det inte är självklart för eleverna att de kan vända sig till de

vuxna på skolan vid en händelse på nätet. Skolan har i övrigt goda relationer till eleverna.

Att synliggöra och diskutera normer i skolan och på nätet

Det finns en medvetenhet om normer och språkbruk på skolan

I intervjuer med rektor och personal framkommer det att det finns en medvetenhet om vilka normer och språkbruk som råder på skolan och hur dessa påverkar eleverna. Det finns en förståelse för hur normer inom personalgruppen samspelar med normer inom elevgruppen. Skolan arrangerar värdegrundsveckor i början terminerna, under dessa veckor arbetar man med frågor som berör likabehandling, trivsel och normer. Av samtliga intervjuer framgår det att språkbruket skiljer sig mellan könen och årskurser och att det är grövre på nätet. I intervjuerna framkommer det också att språkbruket på skolan kan vara grovt med nedsättande ord. Personalen beskriver att det finns en samsyn om vad de ska reagera på och att detta görs. Det bekräftas även av elevintervjuerna, att personalen reagerar och agerar på grovt språkbruk. Personal och elever beskriver att framförallt pojkar har ett grovt språkbruk, men trots medvetenheten kring det finns det inget uttalat arbete kring pojkars språkbruk, eller kring hur nätets grova språkbruk påverkar språkbruket i skolan. Det finns inte heller ett främjande arbete som kopplar ihop språkbruket med normer. I flera elevintervjuer framkommer normer kring klädstil, bland annat att flickor inte kan ha färgglada kläder utan att riskera påhopp. I intervjuerna framkommer det inte att skolan arbetar främjande inom detta område.

Mot bakgrund av detta vill Skolinspektionen betona vikten av att skolan fortsätter sitt arbete med att synliggöra och ifrågasätta negativa normer som förekommer i elevernas vardag, både på och utanför nätet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver:

- **utveckla skolans främjande arbete så att även miljön på nätet inkluderas**

Idag är sociala medier och digitala forum självklara delar av elevers vardag. Där som i den fysiska skolmiljön förekommer kränkningar. Därmed behöver skolan arbeta främjande för att skapa ett positivt kommunikationsklimat även på nätet.¹

¹ Skolverket (2022). Främja, förebygga upptäcka och åtgärda. Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling. Stödmaterial. s. 66.

Av granskningen framgår att Fastebolskolan arbetar främjande för att skapa trygghet bland eleverna i den fysiska miljön på skolan. Det framgår dock att skolan inte kontinuerligt involverar elevernas trygghet på nätet i arbetet, förutom satsningen som görs för eleverna i årskurs fyra. Både personal och elever uttrycker att de är osäkra på vilket ansvar skolan har över elevers tillvaro på nätet. Elever skulle sannolikt i högre utsträckning vända sig till personal på skolan om kränkningar på nätet om det var tydligt vilket ansvar skolan har. Då eleverna till stor del kommunicerar med varandra på nätet behöver detta vägas in när det främjande arbetet planeras.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar det främjande arbetet så att miljön på nätet inkluderas kontinuerligt. Fastebolskolan har en god grund i det befintliga främjande arbetet. Genom att låta personalen utveckla sin kompetens om ungas nätanvändning och nätkränkningar kan en diskussion starta om hur detta kan införlivas i det befintliga främjande arbetet. Genom att göra eleverna mer delaktiga i det främjande arbetet och ta tillvara på deras erfarenheter av miljön på nätet kan den tillitsfulla stämning som skolan beskriver i intervjuerna stärkas ytterligare.

Med fördel kan Skolverkets stödmaterial Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda: Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling användas, liksom modulen Säker användning av nätet på Skolverkets lärportal användas i skolans utvecklingsarbete.

Skolans förebyggande arbete för att förhindra kränkningar av elever på nätet

Syftet med det förebyggande arbetet är att avvärja risker för att elever blir utsatta för kränkningar på nätet. I kvalitetskriterierna ingår:

Identifiera och analysera risker på nätet under medverkan av eleverna

Rektorn och skolans personal genomför, utifrån aktuell kunskap om ungas nätanvändning, regelbundna kartläggningar under medverkan av eleverna för att identifiera risker för kränkande behandling på nätet. Kartläggningarna omfattar strukturella bakgrundsfaktorer, såsom kön, och resultaten analyseras så att eventuella skillnader mellan olika elevgrupper synliggörs. En samlad analys av resultaten av kartläggningarna ger grund för de insatser som görs för att förebygga kränkningar på nätet. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Genomförande och utvärdering av insatser utifrån identifierade behov

Rektorn och skolans personal genomför insatser utifrån identifierade behov för att förebygga kränkningar på nätet. Om behoven skiljer sig mellan olika elevgrupper anpassas insatserna efter det. Planering och genomförande av insatserna görs under medverkan av eleverna. Rektorn och skolans personal följer upp om de förebyggande insatser som görs för att motverka kränkningar på nätet har önskad effekt och utvecklar arbetet därefter. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att Fastebolskolan inte uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna avseende förebyggande arbete för att förhindra kränkningar på nätet.

I granskningen framgår det att Fastebolskolan genomför olika typer av kartläggningar för att få en bild av om eleverna känner sig trygga på skolan, men tryggheten på nätet berörs inte av dessa kartläggningar. Av intervjuerna framgår att de kartläggningar som görs på skolan också analyseras för att identifiera vilka åtgärder som behöver genomföras och att eleverna är delaktiga i detta arbete. Då kartläggningarna inte omfattar nätet har dock inte någon åtgärd kopplad till nätet identifierats i analysen.

Motivering

Identifiera och analysera risker på nätet under medverkan av eleverna

De kartläggningar som genomförs inbegriper inte miljön på nätet

Av samtliga intervjuer framgår att Fastebolskolan genomför olika typer av kartläggningar för att få en bild av om eleverna känner sig trygga på skolan. De genomför en attitydundersökning från kommunen, en egen trivselenkät, utvecklingssamtal och en digital trygghetsvandring. Samtidigt beskriver rektor, personal och elever att tryggheten på nätet inte berörs av dessa kartläggningar. Det finns möjlighet för eleverna att själva ta upp miljön på nätet i enkäternas fritextsvar eller spontant med personal på skolan, men det görs inte systematiskt. Vidare svarar personalen i intervjuerna att de inte vet vad eleverna gör på nätet och eleverna tror inte heller att personalen vet vad de gör på nätet.

Av intervjuerna framgår att de kartläggningar som görs på skolan också analyseras för att identifiera vilka åtgärder som behöver genomföras och att eleverna är

delaktiga i detta arbete. Då kartläggningarna inte omfattar nätet har dock inte någon åtgärd kopplad till nätet identifierats i analysen.

Genomförande och utvärdering av insatser utifrån identifierade behov

De insatser som genomförs har ingen koppling till elevers trygghet på nätet

Det framgår av intervjuerna att skolan genomfört och följt upp flera åtgärder baserat på den analys som har gjorts av kartläggningarna av elevernas trygghet. Skolan har bland annat ändrat på regler på fotbollsplanen, sett över toaletterna och arbetat med att öka trivseln i matsalen. Då kartläggningarna inte berör miljön på nätet har ingen av dessa åtgärder en koppling till elevernas trygghet på nätet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver:

- **utveckla skolans förebyggande arbete så att det omfattar även elevers upplevelse av kränkningar på nätet.**

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling i utbildningen.² Idag är nätet en naturlig del av elevers vardag som också påverkar och påverkas av skolan. Det är viktigt att inte glömma att också skapa en bild av elevernas umgängesformer på nätet i skolans kartläggande arbete.³

Av granskningen framkommer att Fastebolskolan på olika sätt och med olika metoder kartlägger elevernas trygghet och trivsel i skolan, men att inga specifika frågor ställs om deras utsatthet för kränkningar på nätet. Skolan har därmed inte en samlad bild av hur eleverna upplever miljön på nätet och genomför inte några direkta åtgärder för att förhindra att elever utsätts för kränkningar på nätet. Det framgår dock att det finns ett förebyggande arbete som omfattar tryggheten i den fysiska miljön på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar det förebyggande trygghetsarbetet så att även miljön på nätet omfattas. Utifrån kunskap om elevernas nätanvändning, som kan fås genom kompetensutveckling och/eller genom att låta eleverna bidra med kunskap om sin nätanvändning, kan den

² 6 kap. 7 § skollagen.

³ Skolverket (2022). Främja, förebygga upptäcka och åtgärda. Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling. Stödmaterial. s. 69.

kartläggning som skolan redan idag genomför breddas så att skolan får information även om elevernas upplevelse av miljön på nätet.

Genom att utforma kartläggningarna så att det är möjligt att bryta ner resultatet på olika elevgrupper går det att jämföra resultat mellan exempelvis flickor och pojkar eller olika årskurser. Görs detta ges större möjligheter till en nyanserad analys samt att eventuella skillnader mellan olika elevgrupper synliggörs. Detta ger möjlighet att anpassa insatser efter olika behov.

Skolverkets stödmaterial *Främja, förebygga, upptäcka, åtgärda*⁴ kan med fördel används i utvecklingen av både det främjande och det förebyggande arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Ana-Maria Koci Spång.

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Siri Morawski (föredragande), utredare Emma Frankl, utredare Elina Ekberg och utredare Elisabeth Hejman medverkat.

⁴ Skolverket (2022). *Främja, förebygga upptäcka och åtgärda. Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling. Stödmaterial.*

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Granskningens genomförande

Vid granskningsbesöket inhämtades information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Gruppintervjuer med elever i årskurs 4, 5 och 6
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med annan personal på skolan (exempelvis skolbibliotekarie, elevhälsa, trygghetsteam, fritidspersonal)
- En intervju med rektor
- Studier av dokument som begärts in från skolan

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Kvalitetskriterier

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade utifrån aktuell forskning på området, skollag, läroplan och Skolverkets stödmaterial *Främja, förebygga upptäcka och åtgärda. Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling*.

Inom respektive område granskas följande:

Frågeställning 1

I vilken utsträckning bedriver skolan ett främjande arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna på nätet?

Strukturerat och gemensamt arbete kring ett tryggt klimat på nätet

Rektorn och skolans personal arbetar målinriktat för att främja ett tryggt och positivt klimat för skolans elever på nätet. Arbetet omfattar alla elever och sker kontinuerligt både under och mellan lektionerna. Rektorn och skolans personal skapar tillitsfulla relationer så att eleverna vill berätta om sin vardag på nätet och eventuella upplevda kränkningar. Rektorn och skolans personal ger både flickor och pojkar möjlighet att medverka och påverka arbetet för att bidra till en trygg miljö för eleverna på nätet. Rektorn och skolans personal ser till att det främjande

arbetet bygger på aktuell kunskap, samsyn och gemensamt förhållningsätt inom skolan till kränkningar på nätet.

Normer i skolan och på nätet synliggörs och diskuteras

Rektorn och skolans personal synliggör och ifrågasätter under medverkan av eleverna de normer som råder i samhället, på skolan och på nätet. Det språkbruk och den jargong som råder på skolan (bland elever såväl som bland skolans personal) och på nätet uppmärksammas och diskuteras. Rektorn och skolans personal arbetar för att motverka att kränkningar banaliseras och normaliseras.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning bedriver skolan ett förebyggande arbete för att förhindra kränkningar av elever på nätet?

Identifiera och analysera risker på nätet under medverkan av eleverna

Rektorn och skolans personal genomför, utifrån aktuell kunskap om ungas nätanvändning, regelbundna kartläggningar under medverkan av eleverna för att identifiera risker för kränkande behandling på nätet. Kartläggningarna omfattar strukturella bakgrundsfaktorer, såsom kön, och resultaten analyseras så att eventuella skillnader mellan olika elevgrupper synliggörs. En samlad analys av resultaten av kartläggningarna ger grund för de insatser som görs för att förebygga kränkningar på nätet. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Genomförande och utvärdering av insatser utifrån identifierade behov

Rektorn och skolans personal genomför insatser utifrån identifierade behov för att förebygga kränkningar på nätet. Om behoven skiljer sig mellan olika elevgrupper anpassas insatserna efter det. Planering och genomförande av insatserna görs under medverkan av eleverna. Rektorn och skolans personal följer upp om de förebyggande insatser som görs för att motverka kränkningar på nätet har önskad effekt och utvecklar arbetet därefter. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Bilaga 2: Aktuella bestämmelser

Skolans främjande arbete

Enligt skollagen ska utbildningen i skolan förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.⁵ Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.⁶ Huvudmannen ska se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling.⁷ Med kränkande behandling avses ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567), kränker en elevs värdighet.⁸

I läroplanen anges att ingen i skolan ska utsättas för kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, till exempel rasism och sexism, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser.⁹

Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.¹⁰ Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten.¹¹

Alla som arbetar i skolan ska i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt, samt uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför.¹² Alla elever ska ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.¹³

Skolans mål är att varje elev tar ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö, samt visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan. Alla som arbetar i

⁵ 1 kap. 4 § skollagen (SFS 2010:800).

⁶ 1 kap. 5 § skollagen.

⁷ 6 kap. 6 § skollagen.

⁸ 6 kap. 3 § skollagen.

⁹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), avsnitt 1 Förståelse och medmännisklighet.

¹⁰ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

¹¹ Lgr22, avsnitt 1 God miljö för utveckling och lärande.

¹² Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden.

¹³ Lgr22, avsnitt 1 Skolans uppdrag.

skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.¹⁴

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero samt att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.¹⁵

Skolans förebyggande arbete

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling i utbildningen.¹⁶ I läroplanen anges att lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka kränkande behandling.¹⁷ Ett aktivt förebyggande arbete är av största vikt för att motverka kränkningar, oavsett om de sker digitalt eller inte.¹⁸ Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.¹⁹ Planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.²⁰ Alla som arbetar i skolan ska samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.²¹

Rektorn ska leda och samordna det pedagogiska arbetet vid en skolenhet och särskilt verka för att utbildningen utvecklas.²² Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.²³ Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs och att eleverna och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.²⁴

¹⁴ Lgr22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

¹⁵ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

¹⁶ 6 kap. 7 § skollagen.

¹⁷ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden.

¹⁸ Proposition 2021/22:160. *Skolans arbete med trygghet och studiero*, s. 96.

¹⁹ 6 kap. 8 § skollagen.

²⁰ 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

²¹ Lgr22, avsnitt 2.4 Skola och hem.

²² 2 kap. 9 § skollagen.

²³ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

²⁴ 4 kap. 4 § skollagen.